

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hazine Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.HZN.0.10.02.01
Konu : Teminat Bulunamaması Hk.

24.04.2012* 07126

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİNE
Dumlupınar Bulvarı No:252 (Eskişehir Yolu 9. Km)
06530 / ANKARA

İlgi : 06/03/2012 tarihli ve 0543/5534 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda, özetle, Bartın Ticaret ve Sanayi Odasından alınan yazıda sünger, keçe elyaftan mamul yatak, koltuk, kanep-mobilya üretim ve satışı ile iştigal eden üyelerinin işyerlerini sigortalatmak amacıyla sigorta şirketlerine yaptıkları müracaatların kabul edilmediği ifade edilmektedir.

Konuyla ilgili olarak Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğinden açıklama istenmiş olup, gelen cevabi yazıda özetle, sigorta şirketlerinin bahse konu rizikolarla ilgili teminatların veriliş verilmeyeceğine risk analiz çalışmasının tamamlanmasından sonra karar verdiği, hiçbir yangın ve güvenlik önlemi bulunmayan, yüksek seviyede yangın ve infilak riski taşıyan rizikoların sigorta şirketleri tarafından teminat altına alınamadığı, ilgili yönetmelik hükümlerine uygun, yeterli seviyede yangın ve güvenlik önlemi bulunan işletmelere teminat sağlandığı, uygun olmayan işletmelere ise öneriler sunulduğu ve bahse konu önlemler alınmadan teminat verilemediği ifade edilmektedir.

Söz konusu önlemlerin neler olduğu da adı geçen Birlik yazısında belirtilmiş olup, bir örneği ekte gönderilmektedir. Bu önlemlerin tüm üye iş yerleri tarafından dikkate alınması, sigortanın yapılabilmesi yanında gerekli can ve mal güvenliğinin sağlanması ve milli servetin korunması açısından önem arz etmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Dr. Ahmet GENÇ
Müsteşar a.
Genel Müdür

EKLER:

Ek 1 – Risk İyileştirici Önlemler (1 adet - 5 sayfa)

Sünger, keçe elyaftan mamül yatak, koltuk, kanep-mobilya üretim ve satışı konusunda faaliyet gösteren üyelerinin işyerlerinin sigorta teminatı altına alınmadığına ilişkin yazı gereğince Komitemizin görüşü, yazımız ekinde bilgilerinize sunulmaktadır.

Riskin Tanımı:

Söz konusu sünger, keçe elyaftan mamül yatak, koltuk, kanep üretimi, mobilya imalat sektörünün içerisinde yer alan faaliyetler arasındadır. Bu faaliyetlerin, özellikle hammadde olarak sünger, elyaf, keçe ile solvent, cila ve boya gibi kolay yanıcı ve parlayıcı özelliğe sahip maddeler kullanılarak icra edilmesi bu tip işyerlerinde gereken önlemler alınmadığı takdirde yüksek seviyede yangın ve patlama riski oluşmasına neden olmaktadır. Bu maddeler arasında özellikle sünger petrol türevi olup benzin damıtılması ve kimyasal bileşimler ile imal edilmektedir.

Mobilya imalathanelerinde, yangın güvenliği açısından risk oluşturan diğer önemli konular ise boya/cila vb. püskürtme işlemleri ve toz toplama prosesleridir. Cilalama ve boyama bölümlerinde çıkan yangınların birçoğunun nedenleri arasında açık ateş, testere veya zımpara kıvılcımları, elektriksel aksaklıklar ya da aşırı ısınmış motorlar vardır. Yangına yol açan diğer etkenler ise cilalama operasyonlarında kullanılan kirli bez vb. yanıcı maddelerin gelişigüzel bir şekilde çalışma ortamında birikmeye terk edilmesi, gereğinden fazla püskürtme sonucu oluşan atık birikimi ve solvent buharının tehlikeli bir şekilde birikmesine neden olan ortamın gerektiği gibi havalandırılmamasıdır. Ayrıca bu tip işyerlerinde çalışanların sağlık ve güvenliği açısından da gerekli önlemlerin alınmaması durumunda başta kimyasal madde solunması nedeniyle, uzun zaman aralığında ortaya çıkan, meslek hastalıkları ve kimyasal madde sıçramaları vb. sebeplerden kaynaklı iş kazaları yaşanma riski de yüksektir.

Bu nedenlerden ötürü bu tip işyerlerinde öncelikli konu mevcut risklerin iyi analiz edilerek gereken önlemlerin alınması yönünde olmalıdır. Zira bu tip işyerleri sigortalı olsalar dahi gerekli önlemler alınmaması durumunda yaşanması olası hasarlarda zararın boyutları sigorta kapsamına alınabilecek değerlerin çok daha üzerinde olabilir. Bu hasarları genellikle uzun iş kaybı süreçleri takip eder, üretimin durması nedeniyle finansal kayıplar ortaya çıkar ve hatta parayla ölçülemeyen can kayıpları dahi yaşanabilir. Bu görüşten hareketle aşağıda belirtilen risk iyileştirici önlemlerin tüm üye işyerleri tarafından dikkate alınması önerilir.

Sünger, Keçe Elyaftan Mamül Yatak, Koltuk, Kanep-Mobilya Üretim ve Satışı Konusunda Faaliyet Gösteren İş Yerlerinde Alınması Gereken Önlemler:

1. İşyerlerindeki elektrik tesisatı, kısa devre hesapları, yalıtım hesapları, bağlantı ve tespit elemanları, uzatma kabloları, elektrik tesisat projeleri ve kuvvetli akım tesisatı; 4/11/1984 tarihli ve 18565 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliğine, 21/8/2001 tarihli ve 24500 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliğine, 30/11/2000 tarihli ve 24246 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliğine ve ilgili diğer yönetmeliklere ve standartlara uygun olarak tesis edilmesi gereklidir.

2. Kullanılacak elektrik tesisatının parlayıcı madde buharının yoğun olarak bulunduğu bölümlerde tüm elektriksel ekipman ile birlikte ex-proof (patlamaya karşı korumalı) özellik diğer kısımlarda ise etanj özellik (Tüm aydınlatma armatürleri, uygun standartlarda kapak takılarak ortamdan tamamıyla izole edilmelidir.) gösterecek şekilde tasarlanması önerilir.
3. Parlayıcı madde buharlarının yoğun olarak bulunduğu bölümlerin hem yangın tehlikesi hem de işçi sağlığı açısından uygun standartlarda havalandırılması çok önemlidir. Solventlerin birçoğu havadan ağır olduğu için parlayıcı madde buharının zemin seviyesinde birikeceği unutulmamalıdır. Bu sebeple havalandırmanın olabildiğince zemin seviyesine yakın yerlerden yapılmasına dikkat edilmelidir. Genel olarak, püskürtme bölmesinin açık yüzünde, aşırı püskürtmenin tamamının alınabilmesi için 30 m/dk'lık bir hıza sahip mekanik vantilasyon sisteminin olması yeterlidir. Bunun yerini dolduracak hava, dışarıdan çekilir, yani işletme boyunca her noktada belirli bir hızda hava hareketi vardır. Kapı ağızları, pencereler, merdiven boşlukları, egzost sistemi açık oldukça rüzgar tüneli gibi eserler. Bu şartlarda çıkacak yangınların yayılma tehlikesi çok daha fazladır.
4. Gereğinden fazla püskürtme sonucu oluşan birikimler düzenli olarak temizlenmelidir.
5. Kimyevi maddeler ile karışım yapılan bölüm, döküm bölümünün ve blok süngerin kalıplardan ayrıldığı bölümden tecrit edilmelidir.
6. Proses esnasında süngeri oluşturan kimyasal karışımın ısısı 200-250 dereceye kadar yükselebilmektedir. Üretilen sünger kütüklerin soğuması için bekletildiği zaman aralığı yangın açısından riskin en yüksek olduğu anlardan birisidir. Bu aşamada süngerin yükselen iç ısı nedeniyle kendiliğinden tutuşma riski mevcuttur. Bu sebeple sünger iç ısılarının ölçülmesi önemlidir. Bu konunun manuel ve periyodik olarak kontrol altında olması gereklidir.
7. Eğer sünger tesiste imal ediliyorsa, özellikle son derece yanıcı olan toilen izosiyonat, poliöl ve diğer kimyevi maddeler ayrı bölümlerde depolanmalı; kurutma hattı (fırınlr) sürekli kontrol altında tutulup fırınların basınç, sıcaklık, hava sirkülasyon değerleri kontrol edilmelidir. Fırından sorumlu kişilerin eğitilmiş ve ehil olması gerekir.

Yanıcı/parlayıcı malzemelerin kontrolü için aşağıdaki maddeler uygulanmalıdır:

- Yanıcı/parlayıcı gaz/sıvıların depoları diğer depo ve üretim alanlarından tamamen ayrılmış olmalıdır.
- Tüm depolama kap/bidonları içlerindeki malzemeye uygun olarak işaretlenmiş/markalanmış olmalıdır.
- Bu malzemelerin kullanıldığı ve/veya depolandığı bölgelerde uygun havalandırma tedbirleri alınmış olmalıdır (Depolarda alçak/yüksek havalandırma)

- Doldurma/boşaltma/dağıtım işleri sırasında uygun topraklama tedbirleri alınmış olmalıdır.
 - Bu malzemelerin kullanıldığı ve/veya depolandığı bölgelerde kullanılan elektrik ekipmanlarının ex-proof olmasına dikkat edilmelidir.
 - Kullanım sırasında dökülme/sızmalara karşı uygun temizlik/düzen kontrollerinin sıkı biçimde uygulanması gereklidir (Emici battaniye vs.)
 - Bu malzemelerin depolandığı bölümlerin 2 saat yangın dayanımlı yangın kapısı ile donatılması gereklidir.
 - Acil durumlar için sabit söndürme sistemleri (Halon, CO₂ gibi) tasarlanmalıdır.
8. Kesme ve işleme bölümlerinde havalandırma sistemi bulunmasına dikkat edilmelidir.
9. Ham kerestenin ve mamul mobilyaların istif düzen ve yüksekliklerine dikkat edilmelidir.
10. Kesim, kaplama, zımparalama, kurutma ve boyama işlemleri, üretim aşamalarının ayrı bölümlerinde olmalıdır.
11. Makineler üzerinde talaş emici sistemler bulunmalı ve bunların aspiratörlerinin düzenli olarak çalışıp çalışmadığı periyodik olarak kontrol edilmelidir.
12. İmalat ve depolama alanlarının tamamında açık alev, yanan sigara, kıvılcım çıkaran bir çalışma, aşırı ısınmış motor, ark meydana getirecek şalter, sigorta, lamba, vb. bulunmamalıdır.
13. Hammadde olarak kullanılan solvent bazlı boya ve tiner gibi parlayıcı kimyasal maddeler yangına karşı dayanıklı ayrı bir bölümde depolanmalı ve işlem yapılan bölüme günlük kullanım miktarı kadar getirilmelidir. Kullanılmadıkları zamansa ağzı kapalı kutularda saklanmalı buhar fazında yayılmaları önlenmelidir.
14. İşyerlerinde alınması gereken tüm yangın önlemleri, 09.09.2009 tarih ve 27344 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Türkiye Yangından Korunma Yönetmeliği (TYKY 2009) ‘de belirtilen hükümlere uygun olarak tesis edilmelidir.
- Uygun tip ve sayıda portatif yangın söndürme cihazı bulundurulmalıdır. Her bağımsız bölüm için en az 1 adet olmak üzere, beher 250 m² taban alanı için 1 adet 6 kg’lık PYS ilave edilerek uygun tipte söndürme tüpleri dışarıya doğru, geçiş boşluklarının yakınına ve dengeli dağıtılarak görülebilecek şekilde işaretlenerek her durumda kolayca girilebilir yerlere yerleştirilmelidir. Portatif yangın söndürme cihazlarının çevresinde emtea istifi yapılmamalıdır. Cihazların efektif kullanım koşulları sağlanmalıdır.

- Bu tip mahallerde, yangın su tesisatı ve dolabı sisteminin tesis edilerek, uygun kapasite ve kriterlerde su deposundan, jeneratöre direk hatla bağlı uygun kapasite pompalarla desteklenmesi gerekir. Sistemin köpük atma marifeti de sağlanmalıdır.

- Hidrantlar arası mesafe çok riskli bölgelerde 50 m, riskli bölgelerde 125 m, az riskli bölgelerde 150 m alınmalıdır. Bu konu dikkate alınarak, 50.00 m aralıklarla hidrant sistemi tesis edilmelidir. Sistem binalara 10.00-15.00 m mesafede olmalıdır.

- Yangın dolap ve hidrantları periyodik olarak test edilerek pompaların otomatik devreye girdiğinden ve yeterli basınç ve miktarda su sağladığından emin olunmalıdır.

- Kaçış yolları her zaman aydınlatılmış durumda olmalıdır. Acil durum aydınlatma noktaları; bütün kaçış yolları, toplanma için kullanılan yerler, yüksek risk oluşturan makineler, elektrik dağıtım ve jeneratör odaları, pompa istasyonları, ilk yardım ve emniyet ekipmanının bulunduğu yerler, yangın uyarı butonları, yangın dolapları, yangın söndürme tüpleri ve diğer yangınla mücadele ekipmanının bulunduğu yerler olmalıdır. Bu anlamda acil ışıklandırma sistemi kullanılabilir. Ayrıca yönlendirme levhaları olmalıdır.

15. İşyerlerine olası bir yangını erken safhalarda algılayabilmek adına uygun tipte yangın algılama sistemi kurulması (parlama riski olan bölümlerde alev veya ısı dedektörleri diğer bölgelerde duman veya ısı dedektörleri)

16. İşyeri personeline özellikle manuel yangınla mücadele ekipmanlarının kullanımları konusunda hem teorik hem de pratik eğitimler verilmeli ve periyodik olarak tatbikat düzenlenmelidir. Eğitim programlarına iş kazası ve meslek hastalıkları ile ilgili konuların da eklenmesi önerilir.

17. Bu faaliyetlerde bulunan firmaların "Sıcak Çalışma İzni" olması gerekir. Sıcak çalışma izni, kaynak ve kesme işlemleri sırasında sıçrayan kıvılcımların zaman içinde yangın başlatmaması için alınan önlemler paketine verilen isimdir. Bu prosedürün oluşturulması için mutlaka direkt olarak faaliyette kaynak yapılması gerekliliği yoktur, herhangi bir işletme içi tamirat dahi gerekse kullanılmak durumundadır. Sıcak Çalışma İzniindeki bilgileri özetleyecek olursak:

a) Sıcak işlem yapılacak yerlerdeki, 10 metre çevresindeki kolay yanıcı, parlayıcı malzemelerin üstleri kapatılır veya yerlerinden kaldırılıp uzak bir yere taşınır;

b) Sıcak işlemler sırasında sıçrayacak kıvılcımların yangın başlatması riskine önlem olarak, yakın çevrede bir adet taşınabilir yangın söndürücü konur;

c) Sıcak işlem yapılacak alanların yakınında kalan boru geçişi veya başka nedenle açık kalmış olan duvarlardaki boşluklar amyantlı bez, ıslak bez, yanmaz malzemelerle kalafatlanmalıdır.

d) Sıcak işlemlerin bitmesinden sonra asgari 3 saat, mümkünse 5 saat boyunca işlemlerin yapıldığı yerlerde sıkça devriye yapılmalıdır.

18. Özellikle uzun vadede ortaya çıkan meslek hastalıklarının önlenmesi adına personele yürütülen prosese uygun kişisel koruyucu ekipman (gözlük, maske, eldiven vb.) temin edilerek sürekli kullanılmaları sağlanmalıdır.

Genel Olarak Mevcut Durum:

- Sigorta şirketleri bünyesinde görev yapan risk mühendisleri tarafından gerçekleştirilen risk analizleri sonucunda eski mobilya fabrikaları ve boyama atölyelerinin birçoğunda mevcut yangın ve güvenlik önlemlerinin yeterli seviyelerde olmadığı gözlenmektedir. Genellikle yangın önlemi olarak yalnızca portatif yangın söndürücü bulunmakta ve bu cihazların da büyük oranda bakımsız durumda oldukları tespit edilmektedir.
- Bu tip işletmelerin faaliyet gösterdiği yerlerin genellikle bina kullanım amacına uygun olmadan plansız bir şekilde tasarlanmış ortamlar olduğu göze çarpmaktadır.
- Bazı işyerlerine itfaiye araçlarının ulaşması oldukça zordur. Bu nedenle gerekli müdahale yapılana kadar tesisin tamamı yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır.
- Birçok atölyede elektrik tesisatı bakımsız durumdadır. Parlayıcı kimyasal madde kullanılan bölümlerdeki elektrik tesisatı ex-proof özellik göstermemektedir. Açık ark meydana getirebilecek elektriksiz malzemeler sıkça kullanılmaktadır. Ortam aydınlatması içinse kapağı bulunmayan sıradan floresan armatürler kullanılmaktadır.
- Hammadde olarak kullanılan boya, tiner, vernik gibi parlayıcı özellikte kimyasal maddeler kapakları açık, dışarıya taşmış biçimde depolanmakta çevrede yoğun boya birikimleri bulunduğu gözlenmektedir.
- Benzer konuda faaliyet gösteren birçok işyerine girildiğinde yoğun solvent kokusu alınmaktadır. Bazı durumlarda mevcut havalandırma sisteminin çalıştırılmadığı tespit edilmektedir. Bazı durumlarda ise havalandırma sisteminin uygun şekilde tasarlanmadığı (tavana yakın bölümlere yerleştirildiği) gözlenmektedir. Bu durum, solvent buharı havadan ağır olduğu için zeminde biriken yanıcı madde buharının içeriden tahliye edilememesine neden olmaktadır.
- Bu tip işyerlerinde zaman zaman kontrolsüz sigara içilmesi ile karşılaşmaktadır.